

→ revolució cubana es converteix des del moment del seu triomf en una referència, un símbol, una icona. Ràpidament comença a estendre's per tota la regió.

“Hi ha un efecte contagi: una revolució que triomfa, un discurs molt seductor i potent intel·lectualment, un cert esperit aventurer que connecta amb els joves... I una circumstància compartida per tots els països: la influència directa i indirecta dels Estats Units”, explica Antoni Traveria, director de la Casa Amèrica Catalunya i professor de relacions internacionals a la Universitat Ramon Llull. En la mateixa línia, Anna Ayuso, investigadora del CIDOB per Amèrica Llatina, assenyala: “Ell perquè n’ha sigut el líder, però el referent durant molts i molts anys ha estat la revolució cubana. És la victòria, enfront dels fracassos dels models de Perón i Allende”.

Salvador Martí, professor de la Universitat de Girona i expert en moviments socials i polítics a Amèrica Llatina, destaca dos elements que ajuden a construir la seva icona. En primer lloc, Fidel Castro demostra que “és possible conquerir el poder en poc temps”. Fins llavors, els moviments d’esquerres el que havien fet era esperar que es donessin les circumstàncies. “Fidel Castro, que en un inici no és comunista, té una lògica molt diferent: agafar el poder directament a través de les armes, un trencament amb la línia clàssica soviètica”, apunta l’investigador. En segon lloc, un cop agafa el poder, el líder revolucionari cubà “té una gran capacitat de generar un referent cultural de ruptura”.

Primer, per les armes

El comandant Ernesto ‘Che’ Guevara, que era més bon pensador que combatent, i un internacionalista convençut, va ser qui ho va teoritzar en el seu llibre *La guerra de guerrilles*, publicat un any després del triomf de la revolució. L’experiència cubana demostrava que “no sempre cal esperar que es donin totes les condicions per a la revolució”, escrivia Guevara. Hi havia una manera ràpida d’accedir al poder. En van dir foquisme: la creació de petits focus en zones rurals, entre els camperols, que desafessin l’Estat, el poder establert, amb accions típiques de la guerra de guerrilles.

“És evident que l’esquerra llatinoamericana posterior als 60 no es pot entendre sense tenir en compte Cuba”, assenyala

EFE

Salvador Martí, que explica: “A principis dels 60, després de la revolució cubana, gairebé tots els països experimenten escissions dels partits comunistes i l’aparició de moviments guerrillers. Si mirem país per país, gairebé ningú se n’escapa”.

Durant la dècada dels 60 i dels 70, neixen tota una sèrie de moviments guerrillers que tracten de fer la seva pròpia revolució: els montoneros a l’Argentina, els tupamaros a l’Uruguai, els zapatistes a Mèxic, l’Exèrcit d’Allibera-

ment Nacional a Bolívia (en el qual participar el Che), les FARC, l’ELN i l’M19 a Colòmbia, el Moviment d’Esquerra Revolucionària (MIR) i el Front Patriòtic Manuel Rodríguez a Xile, el Front Farabundo Martí a El Salvador... El peruà Sendero Luminoso, encara actiu en una regió del país, va néixer durant els anys 80. No obstant això, a part de la cubana, tan sols una revolució va acabar triomfant: la del Front Sandinista d’Alliberament Nacional a Nicaragua.

